

Дроздов О. М.,
д.ю.н., професор,
доцент кафедри кримінального
процесу
Національного юридичного
університету
імені Ярослава Мудрого, м. Харків

ДО ПРОБЛЕМИ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ, ОТРИМАНИХ ПРОКУРОРОМ НА ПОЧАТКУ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Питання повноважень прокурора на початку досудового розслідування постійно перебуває у фокусі уваги науковців та практиків. Так, ще в 1997 році один із фундаторів Харківської школи кримінального процесу професор С. А. Альперт наголошував на доволі широких повноваженнях прокурора на досудових стадіях кримінального процесу [1]. Наразі такі повноваження набули дещо специфічних рис, проте широта цих повноважень істотно не змінилася.

Нещодавно в діяльності Касаційного кримінального суду (далі – ККС) виникла низка такого роду питань. Так, за фавбулою справи № 991/492/19 (провадження № 51-491кмп21), за результатами розгляду якої ККС ВС виніс постанову від 21 листопада 2022 року, 1 квітня 2019 року прокурор вніс відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) відповідно до заяви особи за фактом вимагання в неї неправомірної вигоди з боку депутата Київської обласної ради, за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 369² Кримінального кодексу України (далі – КК), і того ж дня було визначено групу прокурорів. У період з 1 до 5 квітня 2019 року прокурор (процесуальний керівник) здійснив такі процесуальні дії: залучив особу до конфіденційного співробітництва (1 квітня), звернувся до слідчого судді з клопотанням про надання дозволу на зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж та електронних інформаційних мереж, аудіо- та відеоконтролю особи (3 квітня), надав доручення на проведення негласних слідчих (розшукових) дій (4 квітня), прийняв рішення про проведення контролю за вчиненням злочину (5 квітня), доручив здійснення досудового розслідування слідчим територіального управління Державного бюро розслідувань (5 квітня) [2].

У зв'язку з цим постали наступні питання. По-перше, чи є такими, що здійснені в межах наданих КПК прокурору повноважень, проведені у кримінальному провадженні прокурором (процесуальним керівником) процесуальні, у тому числі слідчі (розшукові), дії після внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, який усупереч положенням ч. 7 ст. 214 КПК невідкладно, але не пізніше наступного дня з дотриманням правил підслідності не передав наявних у нього матеріалів до відповідного органу досудового розслідування та не доручив проведення досудового розслідування?

По-друге, якщо так, то чи впливають (і як саме) на вирішення питання про допустимість доказів, отриманих у результаті зазначених дій прокурора, ті обставини, що ці дії вчинено після спливу строку, визначеного ч. 7 ст. 214 КПК; ці дії вчені (після спливу строку, визначеного ч. 7 ст. 214 КПК) проведені прокурором обласної прокуратури, а не Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (далі – САП), яка здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень НАБУ (детективи якого здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених, зокрема, ст. 369² КК, якщо їх вчинив депутат обласної ради)?

І по-третє, якщо дії прокурора (процесуального керівника), про які зазначено в першому питанні, є такими, що проведені поза межами наданих КПК йому повноважень, то на яких підставах їх варто вважати вчиненим поза цими межами?

1. Слід почати з того, що в Україні визнається і діє принцип верховенства права (ч. 1 ст. 8 Конституції України). Згідно з Основним Законом України, права і свободи людини та їхні гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; утвердження й забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ч. 2 ст. 3). Державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією України (далі – Конституція) межах і відповідно до законів України (ст. 6 Конституції). Відповідно до ст. 131¹ Конституції в Україні діє прокуратура, яка здійснює, зокрема, організацію і процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, вирішення відповідно до закону інших питань під час кримінального провадження, нагляд за негласними та іншими слідчими і розшуковими діями органів правопорядку. Організація та порядок діяльності прокуратури визначаються законом.

Одним із найвагоміших наслідків конституційної реформи 2016 р. стосовно організації державної влади в Україні є те, що з набранням чинності Законом України «Про внесення змін до Конституції (щодо правосуддя)» від 2 червня 2016 року № 1401-VIII (далі – Закон № 1401-VIII) інститут прокуратури втратив відокремлений статус у структурі державної влади. <...> Натомість *за новим українським конституційним правопорядком прокуратуру як інститут, що виконує функцію кримінального переслідування, структурно вмонтовано в загальну систему правосуддя. На це вказує, зокрема, ст. 131¹ Конституції.* <...>^[1] Проте не лише структурне положення ст. 131–1 Конституції визначає нове місце прокуратури в системі державної влади України. Те, що *прокуратура належить до української системи правосуддя*, опосередковано впливає також із того припису Конституції, відповідно до якого саме в системі правосуддя згідно із законом утворюються та діють органи та установи, що провадять стосовно суддів і прокурорів рівнозначно – їх добір, професійну підготовку, оцінювання та розгляд справ щодо їх дисциплінарної відповідальності (ч. 10 ст. 131). <...> (абз. 1, 2 підп. 2.3 п. 2 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України (далі – КСУ) від 2 лютого 2015 року № 213-VIII від 18 червня 2020 року № 5-р(П)/2020).

У нещодавньому своєму рішенні від 1 березня 2023 року по справі щодо гарантій незалежності прокурора КСУ з огляду на сучасне інституційне місце прокуратури в загальній системі правосуддя та функції прокурора в механізмі захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина вважає, що дії та рішення органу законодавчої

влади мають відповідати конституційним принципам, зокрема принципу поділу державної влади. Тому Верховна Рада України може втручатись в організацію та діяльність органів і посадових осіб загальної системи правосуддя лише на підставі, у межах повноважень та в спосіб, що визначені Конституцією, із урахуванням потреби в дотриманні незалежності прокурора, що є однією з гарантій неупередженого та ефективного здійснення ним своїх повноважень (підп. 3.4 п. 3 мотивувальної частини).

З наведеного цілком зрозумілим уявляється, чому прокуратура, що належить до української системи правосуддя, наразі позбавлена функції досудового розслідування. Адже саме незалежність прокурора є однією з гарантій неупередженого та ефективного здійснення ним своїх кримінальних процесуальних повноважень.

2. Разом із тим Законом України «Про прокуратуру» встановлено, що прокурор здійснює нагляд за додержанням законів органами, що провадять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені Законом України «Про оперативно-розшукову діяльність» та Кримінальним процесуальним кодексом України. Видання прокурором розпоряджень поза межами його повноважень тягне за собою відповідальність, передбачену законом (ст. 25).

Кримінальним процесуальним кодексом України (далі – КПК) встановлено, що прокурор це особа, яка обіймає посаду, передбачену ст. 15 Закону України «Про прокуратуру» та діє в межах своїх повноважень (п. 15 ст. 3).

Прокурор, який здійснюватиме повноваження прокурора в конкретному кримінальному провадженні, визначається керівником відповідного органу прокуратури після початку досудового розслідування. Прокурор здійснює повноваження прокурора у кримінальному провадженні з його початку до завершення. Здійснення повноважень прокурора в цьому самому кримінальному провадженні іншим прокурором можливе лише у випадках, передбачених пп. 4 та 5 ч. 2 ст. 36, ч. 3 ст. 313, ч. 2 ст. 341 КПК та ч. 3 ст. 37 КПК (ст. 37 КПК). Прокурор зобов'язаний, серед іншого, діяти лише на підставі, у межах та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (п. 3 ч. 4 ст. 19 Закону України «Про прокуратуру»). Ст. 36 КПК встановлено, що прокурор, здійснюючи свої повноваження відповідно до вимог цього Кодексу, є самостійним у своїй процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, службові та інші фізичні особи зобов'язані виконувати законні вимоги та процесуальні рішення прокурора. КПК встановлено, що прокурор, здійснюючи нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням, уповноважений: починати досудове розслідування за наявності підстав, передбачених КПК; мати повний доступ до матеріалів, документів та інших відомостей, що стосуються досудового розслідування; доручати органу досудового розслідування проведення досудового розслідування; доручати слідчому, органу досудового розслідування проведення у встановлений прокурором строк слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, інших процесуальних дій або давати вказівки щодо їхнього проведення чи брати участь у них, а в необхідних випадках – особисто проводити слідчі (розшукові) та процесуальні дії в порядку, визначеному цим КПК; доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам (ч. 2 ст. 36 КПК).

Натомість *забороняється* доручати здійснення досудового розслідування кримінального правопорушення, віднесеного до підслідності Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ), іншому органу досудового розслідування, крім випадків наявності об'єктивних обставин, що унеможливають функціонування НАБУ чи здійснення ним досудового розслідування в умовах воєнного стану. Право доручати здійснення досудового розслідування іншому органу за наявності об'єктивних обставин, що унеможливають функціонування НАБУ чи здійснення ним досудового розслідування в умовах воєнного стану, має заступник Генерального прокурора – керівник САП або Генеральний прокурор (особа, яка виконує його обов'язки) (ч. 5 ст. 36 КПК).

Разом із тим у ст. 28 (Розумні строки) зазначається, що під час кримінального провадження кожна процесуальна дія або процесуальне рішення повинні бути виконані або прийняті в розумні строки. Розумними вважаються строки, що є об'єктивно необхідними для виконання процесуальних дій та прийняття процесуальних рішень. *Розумні строки не можуть перевищувати передбачені цим Кодексом строки виконання окремих процесуальних дій або прийняття окремих процесуальних рішень.*

Отже межі повноважень прокурора зумовлені його функцією у кримінальному провадженні та характеризуються колом наданих йому законом на реалізацію цієї функції повноважень, які мають бути виконані ним у чітко окреслених проміжках часу.

3. Відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Тобто *імператив зазначеного конституційного положення встановлює обов'язок органів державної влади та їх посадових осіб дотримуватись принципу законності при здійсненні своїх повноважень*, що забезпечує здійснення державної влади за принципом її поділу. <...> Здійснення державної влади на засадах її функціонального поділу на законодавчу, виконавчу та судову завдяки визначеній Основним Законом України системі стримувань і противаг *забезпечує стабільність конституційного ладу, запобігає узурпації державної влади та узурпації виключного права народу визначати і змінювати конституційний лад в Україні.* <...> (абз. 1, 2 п. 5 мотивувальної частини Рішення КСУ від 20 червня 2019 року № 6-р/2019).

У ст. 9 (Законність) КПК зазначається, що під час кримінального провадження суд, слідчий суддя, *прокурор*, керівник органу досудового розслідування, слідчий, інші службові особи органів державної влади зобов'язані *неухильно дотримуватися вимог Конституції, цього Кодексу, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вимог інших актів законодавства.* *Прокурор*, керівник органу досудового розслідування, слідчий зобов'язані всебічно, повно і неупереджено дослідити обставини кримінального провадження, виявити як ті обставини, що викривають, так і ті, що виправдовують підозрюваного, обвинуваченого, а також обставини, що пом'якшують чи обтяжують його покарання, надати їм належну правову оцінку *та забезпечити прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень.*

При цьому слід мати на увазі, що ст. 62 Конституції встановлено, що *обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом*, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь. І не думаю, що наразі актуальним є обговорення питання на кшталт того, чи достатньо одного неза-

конного кроку, щоб увесь такий шлях став незаконним, чи для того, щоб визнати шлях незаконним, необхідно, щоб кожен крок на цьому шляху був незаконним. Адже доволі складно буде говорити про легітимність обвинувального вироку, якщо до такого результату держава прийшла завдяки незаконній діяльності прокуратури, яка, як уже наголошувалося, належить до української системи правосуддя.

Крім того, у ст. 86 (Допустимість доказу) КПК зазначається, що *доказ визнається допустимим, якщо він отриманий у порядку, встановленому КПК*. Недопустимий доказ не може бути використаний при прийнятті процесуальних рішень, на нього не може посылатися суд при ухваленні судового рішення. Отже, відхилення від цього порядку дають підстави ставити під сумнів допустимість такого доказу.

Загалом Конституція містить низку фундаментальних щодо здійснення державної влади положень, за якими: права і свободи людини та їхні гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави; держава відповідає перед людиною за свою діяльність; утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ч. 2 ст. 3); ніхто не може узурпувати державну владу (ч. 4 ст. 5); державна влада в Україні здійснюється на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову; органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України (ст. 6); в Україні визнається і діє принцип верховенства права; Конституція має найвищу юридичну силу; закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції і повинні відповідати їй; норми Конституції є нормами прямої дії (ст. 8); органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їхні посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України (ч. 2 ст. 19). *Названі конституційні приписи, перебуваючи у взаємозв'язку, відображають фундаментальне положення конституціоналізму щодо необхідності обмеження державної влади з метою забезпечення прав і свобод людини та зобов'язують наділених державною владою суб'єктів діяти виключно відповідно до установлених Конституцією цілей їх утворення*. Здійснення державної влади відповідно до вказаних конституційних приписів, зокрема на засадах її поділу на законодавчу, виконавчу та судову, завдяки визначеній Основним Законом України системі стримувань і противаг забезпечує стабільність конституційного ладу, запобігає узурпації державної влади та узурпації виключного права народу визначати і змінювати конституційний лад в Україні. <...> (абз. 4–6 підп. 3.1 п. 3 мотивувальної частини Рішення КСУ від 13 червня 2019 року № 5-р/2019).

4. До системи прокуратури України включено САП. Особливості організації і діяльності САП визначено ст. 8¹ Закону України «Про прокуратуру». Утворення САП, визначення її структури і штату здійснюються Генеральним прокурором за погодженням з Директором НАБУ (ст. 7 Закону України «Про прокуратуру»).

В Офісі Генерального прокурора утворюється (на правах самостійного структурного підрозділу) САП, на яку покладається, зокрема, така функція, як здійснення нагляду за додержанням законів *під час проведення* оперативно-розшукової діяльності, *досудового розслідування НАБУ* (п. 1 ч. 5 ст. 8 Закону України «Про прокуратуру»). Такий нагляд здійснюється у формі процесуального керівництва досудовим розслідуванням.

Частиною 5 ст. 216 КПК визначено, щодо яких кримінальних правопорушень здійснюється досудове розслідування детективами НАБУ. Наведене положення про підслід-

ність є логічним продовженням ч. 2 ст. 19 Конституції, тому ігнорування правил підслідності не лише свідчить про порушення наведеної норми Конституції, але й призведе до істотних проблем у системі органів досудового розслідування, оскільки «усі будуть розслідувати усе».

5. Статтею 214 (Початок досудового розслідування) КПК встановлено, що слідчий, дізнавач, *прокурор невідкладно*, але не пізніше 24 годин після подання заяви, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення або після самостійного виявлення ним з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення, *зобов'язаний внести відповідні відомості до ЄРДР, розпочати розслідування* та через 24 години з моменту внесення таких відомостей надати заявнику витяг з ЄРДР. Досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до ЄРДР. Слідчий, *прокурор*, інша службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, зобов'язані прийняти та зареєструвати таку заяву чи повідомлення. Відмова у прийнятті та реєстрації заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення не допускається.

Якщо відомості про кримінальне правопорушення до ЄРДР внесені *прокурором*, він зобов'язаний *невідкладно, але не пізніше наступного дня, з дотриманням правил підслідності* передати наявні у нього матеріали до органу досудового розслідування *та доручити проведення досудового розслідування* (ч. 7 ст. 214 КПК в редакції, що діяла до 24 листопада 2021 року, тобто на момент вчинення дій). Наразі чинна редакція цієї частини ст. 214 КПК виглядає так: «Якщо відомості про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань внесені *прокурором*, він зобов'язаний *протягом п'яти робочих днів з дня внесення таких відомостей з дотриманням правил підслідності* передати наявні у нього матеріали до відповідного органу досудового розслідування *та доручити проведення досудового розслідування*» (ч. 7 ст. 214 КПК в редакції Закону № 1888-IX від 17 листопада 2021 року).

Слід зазначити, що КСУ в Рішенні від 18 червня 2020 року № 5-р(П)/2020 зазначив: «... однією з вимог принципу верховенства права (правовладдя) є вимога юридичної визначеності (як принцип), на що КСУ неодноразово вказував у своїх висновках і рішеннях. Принцип юридичної визначеності є істотно важливим у питаннях <...> дієвості верховенства права (правовладдя). Одним зі складових елементів загального принципу юридичної визначеності є вимога (як принцип) передбачності приписів права» (підп. 2.1 п. 2 мотивувальної частини). У Доповіді про правовладдя, схваленій Європейською комісією «За демократію через право» (Венеційська комісія) на її 86-му пленарному засіданні, яке відбулося 25–26 березня 2011 року [CDL-AD(2011)003rev], указано, що «юридична визначеність вимагає, щоб юридичні норми були зрозумілими й точними, а також щоб їхньою метою було забезпечення передбачності ситуацій та правовідносин» (перше речення § 46).

Як зазначено в Спеціальному дослідженні Європейської комісії «За демократію через право» (Венеційська комісія) «Мірило правовладдя», передбачність означає не лише те, що приписи акта права мають бути <...> передбачними за своїми наслідками: їх має бути сформульовано з достатньою чіткістю та зрозумілістю, аби суб'єкти права мали змогу впорядкувати свою поведінку згідно з ними» [CDL-AD(2016)007, п. II.B.3.58]. Тобто юридична визначеність тлумачиться як чіткість та зрозумілість у викладенні норм

актів права, унаслідок чого кожна особа має впевненість у розумній стабільності норм права, передбачності ситуацій та інших юридичних наслідків застосування таких норм.

Отже, чинним кримінальним процесуальним законодавством, норми якого вочевидь сформульовано з достатньою чіткістю, точністю та зрозумілістю, визначено коло обов'язків прокурора в разі внесення ним відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР. І саме на таку поведінку прокурора органу прокуратури, яка, нагадаю, належить до української системи правосуддя, в окресленій правовій ситуації вправі очікувати учасники кримінального провадження як на боці сторони захисту, так і на боці сторони обвинувачення.

Сукупність наведених міркувань дає підстави для наступних **висновків**.

I. Якщо обставини справи не містили встановлені законом виключення, то навряд чи можна визнати такими, що здійснені в межах наданих КПК прокурору повноважень, проведені у кримінальному провадженні прокурором (процесуальним керівником) процесуальні, у тому числі слідчі (розшукові), дії після внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР, який усупереч положенням ч. 7 ст. 214 КПК невідкладно, але не пізніше наступного дня, з дотриманням правил підслідності не передав наявних у нього матеріалів до відповідного органу досудового розслідування та не доручив проведення досудового розслідування.

II. Вчинення зазначених вище дій після спливу строку, визначеного ч. 7 ст. 214 КПК, може свідчити про недотримання вимог КПК та призвести до порушення порядку отримання доказів, що, зрештою, вплине на вирішення питання про допустимість доказів, отриманих у результаті зазначених дій прокурора. Якщо ці учені дії (після спливу строку, визначеного ч. 7 ст. 214 КПК) проведені прокурором обласної прокуратури, а не САП, яка здійснює нагляд за додержанням законів під час проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень НАБУ (детективи якого здійснюють досудове розслідування кримінальних правопорушень, передбачених, зокрема, ст. 369² КК, якщо їх учинив депутат обласної ради) за умови, що з самого початку досудового розслідування чітко була зрозуміла кваліфікація кримінального правопорушення і те, що вона віднесена до підслідності НАБУ, то слід діяти за аналогією з попереднім висновком.

III. Дії прокурора (процесуального керівника), про які зазначено вище, можуть бути визнані такими, що проведені поза межами наданих КПК йому повноважень, адже прокурором виконані окремі процесуальні дії та прийняті окремі процесуальні рішення з порушенням порядку, встановленого КПК, та з перевищенням передбачених КПК строків, що, своєю чергою, свідчить про порушення засад кримінального провадження і може бути істотною перешкодою на шляху здійснення правосуддя

IV. Утім ККС за результатами розгляду справи №991/492/19 дійшов наступного висновку щодо застосування норм права. Вирішуючи питання про допустимість доказів, отриманих у результаті процесуальних дій і процесуальних рішень, що були здійснені, прийняті прокурором, який є процесуальним керівником, із порушенням строку передачі матеріалів до органу досудового розслідування, визначеного в ч. 7 ст. 214 КПК, суд повинен врахувати (1) *тривалість такого порушення*; (2) *обсяг і характер вчинених дій і прийнятих рішень*. Недотримання строку, визначеного в ч. 7 ст. 214 КПК, не є безумовною підставою для визнання недопустимими доказів, отриманих на підставі таких процесуальних дій і рішень прокурора. Означений підхід є доволі дискусійним, хоча і являє

собою продовження практики, яка підтримана Великою Палатою Верховного Суду в її постанові від 31 серпня 2022 року по справі № 756/10060/17 [3].

Зважаючи на обсяг публікації, а тому не вдаючись до розгорнутих коментарів наведеної позиції Великої Палати Верховного Суду, вважаю, що підхід, запропонований у постанові від 31 серпня 2022 року по справі № 756/10060/17, попри його активну популяризацію окремими судьями в ЗМІ, покладає додатковий, прямо не встановлений законом тягар доказування на сторону захисту з доведення того, які саме й чий права і свободи було порушено і в чому це виражалось. Крім того, означений підхід фактично позбавляє будь-якого практичного сенсу низку законодавчих вимог щодо унормування належної правової процедури, що, зрештою, нівелює її значення в системі завдань кримінального провадження (ст. 2 КПК). Окреслена ситуація загалом може бути розглянута і під кутом зору можливого втручання в повноваження законодавчої гілки влади з боку судової влади, особливо з огляду на те, що остання фактично поділяє імперативні норми закону на ті, яких безумовно слід дотримуватися, та ті, яких можна й не дотримуватися, оскільки їхнє порушення не тягне за собою жодних кримінальних процесуальних наслідків. Отже, можна висувати, що означена постанова ВП ВС наразі виступає каталізатором й інших тектонічних змін у формуванні судової практики, що, на мою думку, може негативно позначитися на забезпеченні її єдності та сталості, і, зрештою, ставити під загрозу дотримання Україною міжнародних зобов'язань за ст. 6 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод.

Список використаних джерел

1. Альперт С. А. Субъекты уголовного процесса. Харьков, 1997. 60 с.
2. Постанова Касаційного кримінального суду від 21 листопада 2022 року по справі № 991/492/19 (провадження № 51-491кмп21). URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/107805010?fbclid=IwAR1cNNdLdBY6ub0uXMOrB3OQzeSTP29FEVNq08Tf1WN4IOrsXO LPuQ3Llmk>.
3. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 31 серпня 2022 р. по справі № 756/10060/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106141457>.

